

FORANDRINGSFABRIKKEN & UNGPROFFENE sitt

Høringsvar til forslag til endringer i lov
8. april nr. 7 om barn og foreldre

Barneloven

for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

Om **FORANDRINGSFABRIKKEN** og **UNGPROFFENE**

Forandringsfabrikken løfter barn og unges stemmer, direkte til mennesker med innflytelse. Slik kan samfunnet forandres og forbedres, med svar fra dem. Forandring i hjelpesystemene er et viktig område.

Vi inviterer barn og unge som lever i kontakt med hjelpesystemene nå med som proffer, som BarnevernsProffer, SkoleProffer, JustisProffer, PsykiatriProffer, SykehusProffer og PengeProffer. De har erfaringskunnskap, som kan bidra til å utvikle de systemene de er del av – og bidra til økt kvalitet, på systemnivå. Proffene gir konkrete svar til hvilke forandringer som må gjøres, for at systemene skal hjelpe bedre. Svarene som går igjen fra mange, presenteres av proffene selv, direkte til viktige beslutningstakere.

Forandringsfabrikken har siden 2004 gjort prosjekter for å høre barn og unge beskrive ulike virkeligheter. Vi vektlegger verdiforankring og utforsker hvilket mot som kreves av voksne for å "ha hjertet foran og profesjonaliteten i en sekk på ryggen". Vi har fokus på verdighet og hvordan menneskelighet kan finne veier i systemene. Vi utvikler og bruker visuell metodikk for å legge til rette for deltakende og likeverdig kommunikasjon. Dette bygger på den deltakende metodikken PLA og på erfaring fra levd liv og 10 års arbeid. Filosofi og metodikk er utviklet i samarbeid mellom unge, fagfolk og forskere.

Om høringen på endringer i Barneloven

UngProffene og Forandringsfabrikken forstår høringens hovedtema, frykten for at barn og unge utsettes for vold eller seksuelle overgrep under samvær og at departementet nå lurer på om og evt hvordan det bør tydeliggjøres i barneloven at en av foreldrene skal ha rett til å nekte samvær når han eller hun har **reell** frykt for at barnet utsettes for vold og seksuelle overgrep, og at samvær ikke skal tvangsfullbyrdes når det er en **reell** mulighet for at barnet utsettes for vold og/eller overgrep fra samværsforelderen.

Vi forstår og er glade for ønsket departementet har om å bedre beskytte barn mot vold og overgrep. Mange av proffene har ikke fått den beskyttelse og hjelp de hadde hatt behov for i oppveksten, både under omsorg av barnevernet og som en del av konflikt mellom foreldre. De har derfor vokst opp med grove vold og overgrep. Vi vet vi ovenfor departementet ikke trenger utdype hvor vondt dette oppleves – og hvor skadelig dette er.

Samtidig har vi møtt mange barn og unge som opplever at de har mistet den ene av foreldrene, fordi rettssystemet eller barnevernet knapt eller aldri har lyttet til dem eller ikke tatt på alvor deres synspunkter. For noen av dem har dette fått svært vonde og sorgtunge følger, som preger dem hardt i livet videre.

Fokus på barn og unges erfaringer og meninger

Vi har i dette høringssvaret fokus på barn og unges muligheter for **reelt** å bli lyttet til, møtt med respekt, tatt på alvor og bli hørt – av sakkyndige, i domstolene og av barnevernet. Dette gjelder barn under 7 år, men også i stor grad barn og unge 7-18 år. Hvordan kan det bestemmes at det er **reell** frykt for at barnet utsettes for vold og seksuelle overgrep, og at samvær ikke skal tvangsfullbyrdes pgs **reell** mulighet for at barnet utsettes for vold og/eller overgrep av en av foreldrene.

Noen av utfordringene, slik de oftest meldes fra barn og unge:

Bli snakket med er ikke garanti for å dele sannheter, bli forstått og trodd

Altfor mange av de barn og unge vi har møtt, sier at de har snakket med eller forsøkt å si ifra til voksne, i rettssystemet eller i barnevernet. Dette gjelder for mange om at de IKKE VIL HA SAMVÆR med den ene av foreldrene, fordi det ikke er til sitt, barets, beste. Mange andre har sagt fra at de VIL HA MER samvær med den ene av foreldrene og at det er til eget beste. Felles for det barn og unge uttrykker, er at de ikke blir snakket med i trygge nok rammer og at dette gjør at de ikke nødvendigvis deler sannheter, ikke opplever å bli forstått og i mange tilfeller ikke opplever å bli tatt på alvor og trodd. Viktige utfordringer sett fra barn og unge:

- ♦ at de ikke blir snakket med av voksne de har tillit til
- ♦ at de merker at den de snakker med ikke tar dem på alvor
- ♦ at de ikke vet hvordan informasjonen de sier blir brukt
- ♦ at de ikke får tilbakemeldinger om hva som er bestemt eller om hva som skjer videre

Konflikt mellom foreldre kan ta fra barn den ene forelderen

Mange barn og unge har også fortalt om at den ene av foreldrene bruker beskyldninger om vold eller overgrep for å ramme eller straffe den andre. De opplever å ha blitt fratatt en forelder, på grunn av falske beskyldninger om omsorgssvikt. Dette uttrykker de er veldig alvorlig for livet deres. De sier at vi ikke må ha lover som gjør at barn og unge ikke får se voksne eller får se voksne altfor lite, på bakgrunn av falske beskyldninger - og mot barn eller unges vilje.

Kap 2: Bostedsforelders rett til å beskytte barnet mot vold eller overgrep

Departementet foreslår at den av foreldrene som barnet bor hos, skal få en tydeligere rett til å nekte samvær med den andre, når det er reell frykt for at et barn eller en ungdom utsettes for vold eller overgrep. Det å nekte slikt samvær, skal ikke få negative konsekvenser for denne av foreldrene i seinere rettsaker.

Departementet sier at det må gjøres klart hvilke krav til bevis som skal stilles, men at disse kravene ikke kan være like strenge som de må være når retten skal avgjøre. Falske og grunnløse beskyldninger kan gi straffeansvar og vil påvirke resultatet når det skal behandles i retten seinere.

Departementet foreslår å få fram en foreldres rett til å nekte samvær, gjennom å endre barneloven § 43 første ledd og andre ledd andre punktum. Forslagene til endring i skrått:

Den av foreldra som barnet ikkje bur saman med, har rett til samvær med barnet om ikkje anna er avtala eller fastsett. Omfanget av samværsretten bør avtalast nærare. *Den som barnet bur fast saman med skal nekte samvær dersom det er naudsynt for å hindre at barnet vert utsett for vold eller på anna vis vert handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa vert utsett for skade eller fare.* Dersom samvær ikkje er til det beste for barnet, må retten avgjere at det ikkje skal vere samvær.

Foreldra avtalar sjølve omfanget av samværsretten på bakgrunn av kva dei meiner er best for barnet. §§ 31 og 48 gjeld for foreldra.

Forandringsfabrikken og UngProffene er enige i at det er livsviktig å få stoppet at et barn eller en ungdom må ha samvær med en forelder som utøver vold eller overgrep. Det er bra at departementet tar tak i dette. For mange barn og unge har måttet treffe foreldre de føler seg utrygge hos eller må være hos foreldre som utøver vold eller gjør overgrep.

Vi mener det er svært viktig, uansett hvem av foreldrene dette gjelder – og at loven derfor må gå begge veier. Også den forelderen som barnet eller ungdommen har samvær med, kan ha reell frykt for at barnet utsettes for vold eller overgrep fra den barnet bor oss. Det må også tvert tas på alvor. Flere av UngProffene har opplevd at foreldre i stor konflikt med hverandre. I disse konfliktene kan de prøve å hindre at et barn eller en ungdom får sett den andre av foreldrene. Dette kan være av frykt grunnet i egne erfaringer med den andre forelderen, men trenger heller ikke alltid å være det. Uansett er det ofte uten reelt å ville lytte til barnet eller ungdommen sine erfaringer og deres ønsker om å treffe den andre forelderen.

Fortellinger fra UngProffer

Fortelling 1 (fra en SkoleProff):

Hei, jeg er femten år nå. Da jeg var tolv ble foreldrene mine skilt. Det skulle bli sak og jeg måtte snakke med en dame før den saken kom opp. Men henne kjente jeg ikke og det ble veldig vanskelig å stole på henne. Hun kom bare en gang og hun ville vite hva jeg tenkte om hvor jeg skulle bo. Jeg visste inni meg at jeg helst ville bo hos pappa, men jeg greide ikke å få sagt det til henne nok, selv om jeg prøvde. Fordi det hørtes ut som hun syntes jeg skulle bo hos mamma. Hun spurte meg mange spørsmål om pappa var snill mot meg og om han hadde gjort noe mot meg som jeg synes var vanskelig. Hun spurte også om han hadde brukt vold mot meg. Jeg spurte henne hvorfor hun stilte sånne spørsmål og hun sa det var fordi pappa tidligere hadde brukt vold mot mamma. Men han har aldri, aldri brukt vold eller gjort noe lignende mot meg og jeg fortalte det til henne. Jeg spurte om jeg kunne fortelle til noen andre, men hun sa at jeg måtte snakke med henne. Uansett hva jeg sa, dømte de meg til å se han bare noe få ganger i året. Da tok de pappaen min fra meg og etter det har jeg nesten mistet kontakten med han. Jeg gråter for dette nesten hver eneste kveld, i hvert fall flere ganger hver uke. Om jeg hadde truffet den dama i dag, skulle jeg fortalt henne hvor mye vondt hun har gjort mot meg. (Gutt 15 år)

Fortelling 2 (fra en BarnevernsProff):

Jeg er 14 og søsteren min er 11. Vi har problemer nå. Foreldrene våre skilte for fem år siden. Det begynte med at mamma tok med oss til et krisesenter, mens pappa var på jobb. Hun sa ikke hvor vi skulle, bare at vi skulle på ferie. Mens vi var på krisesenteret så fikk vi ikke lov til å snakke med pappa. Mamma sa at vi bare skulle legge

på når pappa forsøkte å ringe oss. Det syns vi var veldig dumt, og mamma svarte ikke når vi spurte hvorfor vi ikke kunne ta den. Mens vi var på krisesenteret kom saken for hvem av foreldrene som skulle ha oss, til retten. Da ble psykologer og barnevernet blandet inn. Vi måtte snakke med en psykolog på krisesenteret, som ikke hørte på noe av det vi sa, men bare på mamma. Vi ville flytte tilbake til pappa, men dommen sa at vi bare kunne være hos pappa annen hver helg.

Et halvt år etterpå flyttet vi tilbake til stedet vi hadde bodd på, men i en liten leilighet. Vi måtte gå til barnevernet, begge to. Vi snakket ikke om så veldig mye hos dem, men det var tydelig at de prøvde å sette pappa i ett dårlig lys. De snakket bare negativt om ham og positivt om mamma. Men det er ikke sannheten, pappa er snill, han har aldri gjort oss noe, og vi er glad i ham. Samtidig hadde pappa anket saken, men det tok veldig lang tid før den kom opp på nytt. Men vi fortsatte å besøke ham annen hver helg. Vi oppdaget etter hvert at barnevernet hadde løyet. De sa at de hadde taushetsplikt, men det holdt de ikke. Det jeg hadde fortalt dem, fikk jeg høre av foreldrene mine. Da ville vi ikke lenger gå til barnevernet, så jeg sa til hun jeg snakket med, at verken jeg eller søsteren min ville snakke med dem lengre. Men saksbehandleren sa at vi skulle gå inn for å snakke om det. Det var tydelig at hun ikke ville at jeg skulle slutte å gå der, for hun fortsatte å snakke.

Vi sluttet å gå til barnevernet, men psykologene fortsatte å snakke med oss. Vi ville fortsatt bo hos pappa, men vi fikk ikke lov. Men vi fikk besøke han annenhver helg, uten at det var noen andre der. Det ble mye styr av dette. For vi måtte ha med det vi trengte, frem og tilbake, mellom mamma og pappa. I 2010, begynte jeg på BUPA. Jeg gikk dit hver tredje uke, men det ble fort det samme som med barnevernet. De fant ikke noe som var galt med meg, så jeg sluttet. Hun ville ikke at jeg skulle slutte. Selv om vi ikke snakket med barnevernet lenger, så hadde jeg en følelse av at mamma fortsatt snakket med dem. Da jeg begynte på ungdomsskolen, så fant jeg ut at flere av vennene mine hadde problemer med barnevernet der.

Høsten 2011, kom en dom. Vi fikk bare møte pappa 12 ganger i året. Pappa anket, så fikk vi være sammen annen hver helg ei stund. Flere psykologer kom for å snakke med oss, og det gikk flere måneder før det skjedde noe mer. Våren 2012, kom den siste bestemmelsen. Vi fikk møte pappa 4 ganger i året, fire timer hver, og med tilsyn. Men vi ville ikke ha med tilsyn, når vi skulle besøke pappa. En helg i begynnelsen av juni, dro vi opp til pappa alene. Mamma var borte den torsdagen, så vi dro opp etter skolen. Litt senere, ringte mamma og lurte på hvor vi var, jeg sa at vi var oppe hos pappa, og jeg sa at vi hadde gått opp selv, like etter la hun på. Vi overnattet der, så kjørte pappa oss på skolen. Etter skolen så gikk jeg opp til pappa igjen, vi hadde bare tenkt til å være der til mandag, som vanlig. Søsteren min kom ikke, jeg ringte henne, og lurte på hvor hun var. Hun sa at hun var hos mamma, for mamma kom på skole og hentet henne. Jeg var der oppe, så kom politiet og barnevernet. Politiet kom innpå eiendommen først, Det var to politimenn. Jeg så at politiet arresterte pappa med vold. Etter, så kom barnevernet. Jeg var inne og så på alt som skjedde. Jeg tok både film og bilder av det som skjedde. Jeg sa til barnevernet, at dyrene skulle mates kl 19:00 og det lovet de. De kjørte meg ned til mamma igjen, der de snakket med både mamma og meg. Samme kveld, kl 22:00, fikk vi beskjed at de ikke hadde matet dyrene. Da kjørte mamma og jeg opp for å mate dyrene. Barnevernet sa at, hvis vi gikk opp til pappa igjen, så ville de plassere oss på fosterhjem.

Etter dette har barnevernet kommet på skolen, for å snakke med oss. Vi syns at det er irriterende at de kommer. De tar meg ut av de viktigste fagene, det de sier er at «Læreren din kan gi deg en privat time». Etter de har vært der har jeg vanskelig for å konsentrere meg. ...() Mamma har gjennom årene spredt ut beskyldninger om pappa. Det har ført til at vi ikke får se ham. Verken barnevernet, psykologene eller rettsvesenet, har hørt på oss. Hun som het sakkyndig som vi måtte treffe før rettssaken, var uhøflig, respektløs og masete da hun var hos oss. Det var en ekkel stemning. Hun sa at denne gangen skulle vi bli tatt alvorlig men det skjedde ikke. Vi fortalte hvordan det er for oss og hva vi ønsker. Hun bare lot som hun hørte på oss, for etterpå viste det seg at hun ikke trodde på oss, men vrir og vrenger på det vi har sagt. Hun er en av de verste vi har snakket med. Hun forsto oss ikke i det hele tatt. Hun skjønnte ikke humoren eller noe.

Vi har sagt i fra, at vi vil bo hos pappa, men det har bare ført til at vi har mistet retten til å se ham. Vi får ikke lov til å snakke med pappa over telefon, så vi må ringe han i skjul. De har tatt telefonen fra meg også. Nå har det gått et halvt år, og vi har ikke sett pappa. Det gjør oss så triste, fordi vi ville se han, helt fra starten av. Vi vil bo hos pappa fordi det er større eiendom der, vi har hester og andre dyr. Vi krangler veldig mye med mamma, og det skaper dårlig stemning. Pappa svarer alltid på spørsmål vi stiller, det gjør ikke mamma. Hos pappa har vi mer privatliv, mens mamma alltid skal vite hva vi gjør. Selv om vi ikke får sett pappa, så snakker vi over telefon. Vårt største ønske er å få treffe pappa igjen til jul. Hilsen jente 14 år

Flere barn og unge opplever å bli tatt vekk fra en forelder, på grunn av beskyldninger de sier ikke er riktige og at dette er veldig alvorlig for livet deres. De sier det ikke må lages lover som gjør at barn og unge ikke får se voksne eller får se voksne altfor lite, som IKKE gjør vold og overgrep mot dem – men som en annen voksen beskylder for å gjøre det.

DERFOR ALLER VIKTIGST FRA UNGPROFFENE

- ♦ **Barn og unge MÅ bli hørt, i rammer og på måter der de har nok informasjon om situasjonen og oversikt over hva som skal skje med det de sier.**
- ♦ **Barn og unge MÅ få snakke med noen de har tillit til og føler seg trygg på. De må bli spurt om hvem de må snakke med, om de skal kunne uttrykke seg sant om dette.**
- ♦ **Barn og unge MÅ ALLTID selv kunne ha den største stoppknappen for å bli utsatt for vold, overgrep eller oppleve tilsvarende psykiske påkjenninger hos en av foreldrene. I lovendringene bør dette komme svært tydelig fram. Barn og unge må alltid bli trodd i forhold til dette.**

Departementet foreslår et nytt tredje punktum i barneloven § 65 andre ledd:

Avgjerd om samværsrett kan tvangsfullførast ved tvangsbot etter tvangsfullbyrdelsesloven kap. 13. Tingretten kan fastsetje ei ståande tvangsbot som for ei viss tid skal gjelde for kvar gong samværsretten ikkje vert respektert. Ved avgjerda skal det takast omsyn til at den barnet bur fast saman med skal nekte samvær der det er fare for at barnet kan verte utsett for vald eller på anna vis verte handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa vert utsett for skade eller fare. Vedtak av fylkesmannen eller departementet er særleg tvangsgrunnlag. Første stykket andre, tredje og femte punktum gjeld tilsvarande.

Departementet foreslår også å endre bestemmelsen om foreløpig avgjørelse i barneloven § 60 første ledd nytt fjerde punktum:

Retten kan etter krav frå ein part ta førebels avgjerd om kven av foreldra som skal ha foreldreansvaret, om kven barnet skal bu hos fast, og om samværsrett. Slik avgjerd kan gjelde for ei viss tid eller til saka er endeleg avgjerd. Retten kan også ta førebels avgjerd før saka er reist, dersom særlege grunnar talar for det. Etter krav frå ein part skal retten i alle høve ta førebels avgjerd dersom det er ein risiko for at barnet vert utsett for vald eller på anna visvert handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa vert utsette for fare eller skade.

UngProffene og Forandringsfabrikken er helt enige i at når det er risiko for at barnet utsettes for vold og/eller overgrep, må det komme foreløpig avgjørelser. Men også her er det svært viktig at dette gjelder for begge foreldrene. Og aller viktigst at barn og unges stemme ligger til grunn for alle avgjørelser.

Dette mener UngProffene må gjelde helt fra når et barn er liten, men i stand til å uttrykke seg. Og at de voksne må ta et dypt og alvorlig ansvar for at barn får uttale seg i rammer som gjør at de kan uttrykke sant det de mener.

Barnas meninger må bli tatt på alvor når de har fått si sin mening i rammer der de opplever å ha fått nok og sann informasjon, opplever situasjonen trygg, der de får snakke med noen de har tillit til og der de får informasjon de opplever som sann, om hva som skjer videre. UngProffene mener da at alle barn og unge vil si meningen sin – evt at de vil at de voksne skal bestemme for dem.

Kap 5: Barns deltakelse

Barn og unge skal få uttale seg "i alle forhold som vedrører han eller henne". Barnekomiteen har frarådet land å ha aldersgrense ift dette.

Barn og unge sitter alltid på verdifull kunnskap som er helt avgjørende for utfall i saker. UngProffene og Forandringsfabrikken er enige om at både i rettssystemet og i barnevernet i Norge, blir dette i for liten grad brukt. I de tilfellene der man ikke hører på barnet, går man for ofte glipp av verdifull kunnskap og beslutninger som ikke er til barnets beste, kan lettere bli tatt.

I juli 2009 avga FNs barnekomité sin generelle kommentar nr. 12 om barnets rett til å bli hørt. Departementet refererer på dette og skriver (side 44):

«Det fremgår av punkt 135 at for at artikkel 12 skal kunne gjennomføres på en meningsfylt måte, må man fjerne alle juridiske, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle hindringsom står i veien for at barn skal få anledning til å bli hørt og tilgang til medvirkning i alle saker som angår dem. Det krever at man er beredt til å utfordre gamle forestillinger om barns evner og kapasitet, og oppmuntre til utvikling av et miljø der barn kan utvikle og bruke sine evner. Det krever også at man sørger for ressurser og opplæring.»

UngProffene og Forandringsfabrikken ser at dette ofte ikke skjer i praksis. Departementet må jobbe hardt for å «fjerne alle juridiske, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle hindringsom står i veien for at barn skal få anledning til å bli hørt og tilgang til medvirkning i alle saker som angår dem». Barn og unge som har erfart vold og overgrep, må lyttes til.

Departementet uttaler også i kapittel 5:

«Foreldrene har rett og plikt til å treffe avgjørelser for barnet i personlige forhold, se barneloven § 30 første ledd andre punktum. Barnets medbestemmelsesrett er formet som en plikt for foreldrene og andre til å høre hva barnet har å si før avgjørelse treffes. Barnet skal ikke bare få si sin mening, jf. § 31 første ledd første punktum, men det skal også etter § 31 første ledd annet punktum legges vekt på det barnet mener.»

Barn og unge vet godt at foreldre i konflikt kan ha problemer med å skille hva som er best for dem som foreldre og hva som er best for barna. Også forskning viser dette. UngProffene mener at det å bestemme hvor barn eller unge skal bo og hvor mye de skal se den andre av foreldrene, er av de forhold som er aller viktigst for dem. Derfor er det grunnleggende at Norge gjør dette på måter som oppleves respektfulle for barn og unge og der de opplever at deres erfaringer og meninger får mest mulig å si. Selv om prosessen med å lytte til barnet gjør at det må brukes noe mer tid, vil denne tida kunne spares inn, fordi barn og ungdom ofte sitter på gode løsninger, som kan være helt avgjørende for et godt resultat for veien videre.

Fra 7 år har barn ubetinget rett til å bli hørt. UngProffene er enige med departementet i at også barn under 7 år må bli lyttet til og tatt på alvor. Det er nødvendig at det oppleves trygt for barnet å dele erfaringer og si sin mening. Hvis ikke har slike tekster i loven liten betydning. Mange av proffenes egne erfaringer med å bli hørt, viser at det ikke er gjort på måter de opplever trygge.

Ordningene som brukes i Norge i dag, med fremmede sakkyndige eller tilsynspersoner som skal være "objektive" og som snakker med barnet eller unge en eller to ganger, er ikke trygge måter å gjøre dette på, mener mange av dem. Mange barn og unge har opplevd avmakt i møtet med de profesjonelle systemene. Dette må tas på alvor og under gir proffene innspill til hva som kan bidra til at systemene på bedre måter hører barn og unge.

Hva barn og unge skal høres om

Barn og unge må høres om alt som angår dem og som det skal tas bestemmes noe om. Dette gjelder både hvor det skal bo og hvor mye og hvordan de skal treffe den andre av foreldrene. Det er nødvendig at barn og unge også høres i forhold til samvær. Barn og unge har alltid meninger om å treffe foreldrene, en mening kan være at de vil at de voksne skal bestemme hvor de skal bo.

Hvordan barn og unge må høres

Voksne som skal høre barn og unge, må få et uttrykt ansvar for at dette gjøres på måter som gjør at barnet eller ungdommen opplever å kunne dele sannheter. Hvis ikke kan det som uttrykkes bidra til å gjøre situasjonen verre for den det gjelder. Innspillene fra UngProffene i forhold til å høre barn:

- ♦ **Voksne må med en gang ta oss på alvor når de forteller om vold og overgrep** Dersom vi sier ifra og er usikre på om vi med det samme blir trodd eller ikke blir tatt alvorlig, kan det ta lang tid før vi tør i si ifra igjen. Derfor må alle voksne ta på dypt alvor når vi forteller.
- ♦ **Vi må oppleve å ha kontroll over det som skal skje i livet vårt** Alle som jobber med saker om vold og overgrep, må tenke at dette gjelder et annet menneske, og til syvende og sist er vi som skal leve vårt liv. Uansett hvordan tingene høres ut for voksne, må de ha respekt for det vi som lever dette livet sier. Vi må ha kontroll på det som skal skje for ikke å miste følelsen av innflytelse i vårt eget liv og selvfølelse.
- ♦ **I møte med sakkyndige, andre deler av rettsapparatet eller barnevernet, må vi gis mulighet til å ta med en tillitsperson** Tillitspersonen må vi kunne velge selv. Det må selvsagt ikke være mamma eller pappa og heller ikke andre som er del av en evt foreldrekonflikt. Men det må være en barnet eller ungdommen er glad i og stoler på. Dette kan være helt avgjørende for å beskytte barnet mot frykt og uro i møtet med fremmede mennesker i systemene.

Forberedelser før høring

På tross av tidligere lovtekster, veiledere og artikkelsamling, opplever svært mange barn og unge å få for lite (eller ingen) informasjon i møte med rettsystemet og barnevernet. Informasjon om hva som skal skje i høringen og hvordan det de forteller skal brukes, savnes av mange barn og unge.

De voksne må i forkant informere på måter som barn og unge forstår. Kanskje må informasjonen gis flere ganger, på ulike måter. De voksne må få et uttrykt ansvar ikke bare for å gi informasjon, men for at barn og unge har oppfattet informasjonen som er gitt. Svært viktig er det at barnet eller ungdommen vet hvordan det de sier skal brukes videre. Dette må sikres i lovtekst.

Tilbakemelding om resultatet

Barn og unge må få god og tilstrekkelig informasjon om beslutninger som tas. UngProffene er enige i at denne informasjonen kan gis av den som tar beslutningene, som dommeren. Dette for at barnet eller ungdommen skal få mulighet til å spørre om ting han eller hun ikke forstår. Men det er helt avgjørende at barnet eller ungdommen i denne situasjonen får ha med seg sin tillitsperson eller velge med seg en person den har tillit til, om han eller hun ikke allerede har en valgt tillitsperson.

UngProffene støtter absolutt at Barneloven endres slik at barn og unge forberedes og får tilbakemelding på formelle avgjørelser, på respektfulle og gode måter.

Fortelling 3

Eg e 17 år. Pappa blei tatt fra meg den dagen barnevernet kom og henta meg. Di heiv an ner i bakken og tog han med, og det jekk 1 måne før eg fekk snakka med han.. Itte det såg eg han ein gang i åre i 4 timer, med TILSYN!!!, så blei sammvære udvia te litt oftere . 2-3 ganger i åre. Det va heilt forderdelikt, eg følte eg eg musta ein del av meg, for han va den personen eg kunne snakka med om alt, når eg ikkje fekk se han så følte eg at alt blei vanskelig, eg følte ikkje eg va meg sjøl, for eg hadde ikkje han rundt meg te å ji meg råd, eller noge, eg fekk ikkje snakka med han i tlf nesten, kunne ikkje ringa han å fortella han ka karakterer eg fekk på prøvene eller noge,, eg følte ein del av meg va vekke kver dag, følte aldri eg blei heilt meg sjøl..

Dette kan ver skadelikt og farlikt for du tar ein del av ein person sitt liv. Ein viktige del for unge r e jo foreldrene, du har foreldrene der i fra du e liden og du knutte et heilt spesielt bånd te di, uansett kor mye galt di e så vil du alltid ver glad i foreldrene dine, når du tar fra nogen foreldrene så tar du fra di heilheten, fust ska du flutta en onge te et nytt hjem, så ska du ikkje la foreldrene treffa ungane uden at di har tilsyn, du jør sånn at di sklir mer å mer fra kverandre, å at di får vanskeligheter på å stola på voksne itte på. Når ungane komme i ungdommen kan di gjør opprør eller å bli like foreldrene sine, for di har så mye inni seg som mangle og ikkje vett koss di ska utretta det.

Det e viktig at barn og undom ska få bestemta sjøl koss mye di ska se foreldrene, for det hette tross alt barnevern for at di ska tenka på barnets beste, å barnets beste e å opprettholda bånd med foreldrene. Eg fekk sakkt mangen ganger at eg ville se pappa, men eg blei aldri hørt det blei bare bortforklart, di hørte aldri på meg, eg sa det mangen ganger, å eg meinte det va best for meg, for han va ein av di viktigaste tingå i livet mitt... Å hadde di hørt på meg, så hadde eg hatt mye mer kontakt med han før han døde..

Eg fekk aldri noge forklaring på at eg fekk se pappa så lide, og no e det for seint. Eg har den dag i dag ikkje fått noge forklaring på det, blei bare bort forklart heile veien, di hadde aldri noge grunnleggande for det

Barn og unge må i møtet med systemene bli møtt som samarbeidspartnere i hele prosessen. Systemene må systematisk og respektfullt samarbeide med oss, i alt arbeid de gjør, både i forberedelser og gjennomføring. Det er viktig at samarbeidet gjøres på måter der det vi sier blir hørt, blir møtt med respekt og tatt på alvor. Det er våre liv dere styrer, husk alltid dette.

Oslo 1.desember 2012

UngProffer og Forandringsfabrikken
V/ Marit Sanner, fabrikkleder